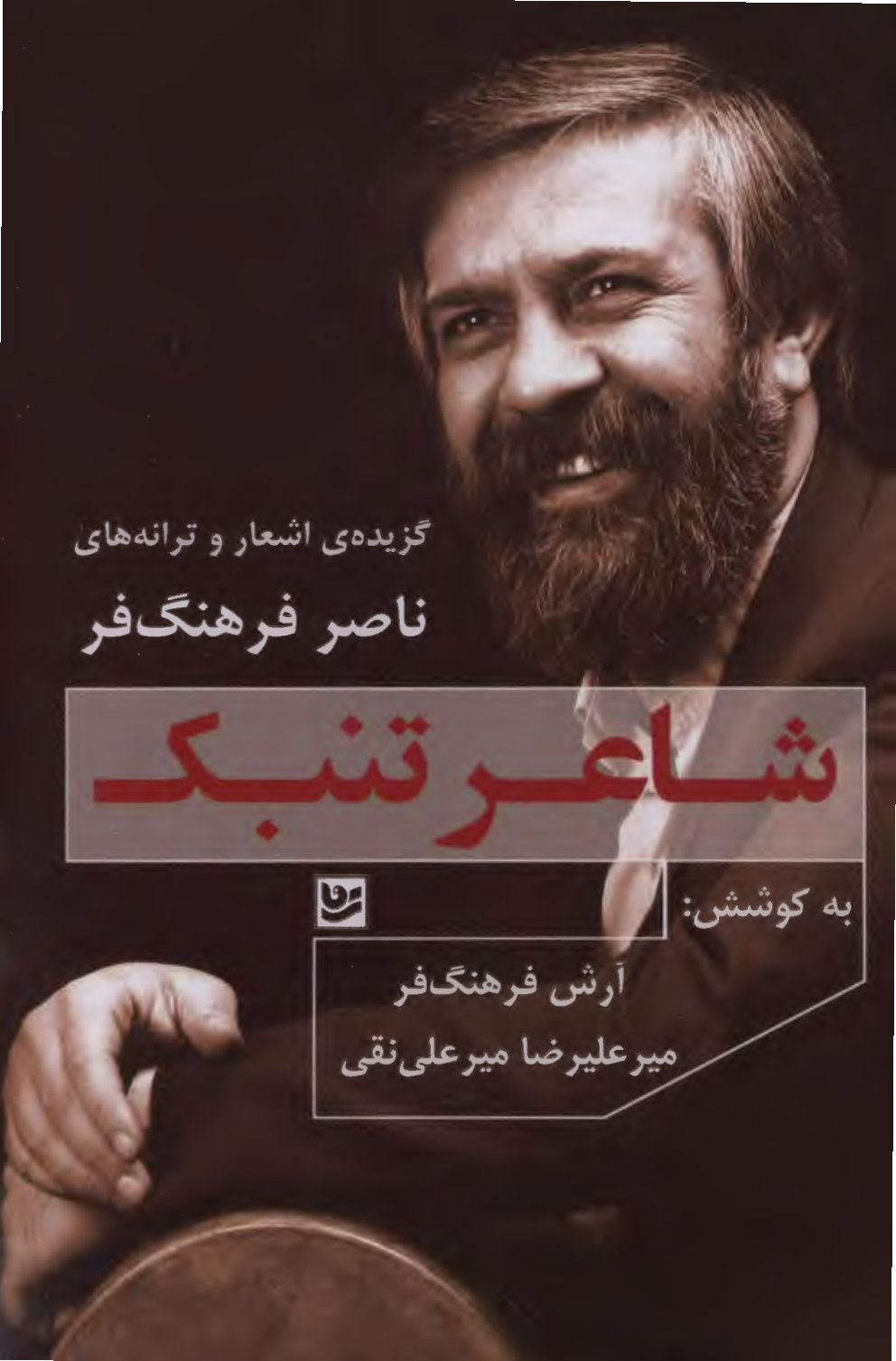

A close-up portrait of a man with a full, dark beard and mustache, smiling warmly. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt. His right hand is visible, resting on a large, round, brown drum (dholak). The background is dark and out of focus.

گزیده‌ی اشعار و ترانه‌های
ناصر فرهنگ‌فر

شاعر تنبک

به کوشش:

آرش فرهنگ‌فر
میرعلیرضا میرعلی‌نقی

شاعر تنبک

ناصر فرهنگ‌فر به همراه پرویز مشکاتیان

کنسرت ایتالیا - ۱۹۹۳

شاعر تنبک

گزیده‌ی اشعار و ترانه‌های ناصر فرهنگ‌فر

(جديات / طنزيات / هزليات)

به کوشش: آرش فرهنگ‌فر

میرعلیرضا میرعلی نقی

سرشناسه: فرهنگ‌فر، ناصر، ۱۳۲۶ - ۱۳۷۶.

عنوان و نام پدیدآور: شاعر تنبک: گزیده‌ی اشعار و ترانه‌های ناصر فرهنگ‌فر (جدیدات/طنزیات/هزلیات)/گردآورنده آرش فرهنگ‌فر.

مشخصات نشر: تهران: نشر گویا، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۹۱ص: مصور؛ ۵/۱۴x۵/۲۱؛ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۸۶-۰۹-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

رده بندی کنگره: PIR۸۳۵۶

رده بندی دیویی: ۸۱۶۱/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۳۴۵۶۴

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نشر گویا

خیابان کریم‌خان زند، روبروی ایرانشهر، پلاک ۸۹

تلفن: ۸۸۳۱۳۴۳۱ - ۸۸۸۲۸۸۸۴

www.gooyabooks.com info@gooyapub.com

gooya.publication
gooyabookstore

شاعر تنبک

آرش فرهنگ‌فر

طراح جلد: محمد زمانیان

صفحه‌آرا: یاسمین خیری • عکس روی جلد: حسین هنریاری

چاپ نخست: ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۸۶-۰۹-۵

چاپ: خانه‌ی فرهنگ و هنر گویا

حق چاپ و انتشار کلیه‌ی مطالب محفوظ است.

هرگونه اقتباس و استفاده از مطالب منوط به دریافت اجازه از ناشر است.

فهرست

۱۱	 بیش گفتار
۱۳	 سال شمار زندگی استاد ناصر فرهنگ فر
۲۷	 بخش اول - جذبات
۱۰۵	 بخش دوم - طنزیات و هزلتات
۱۲۳	 گفتار یارانِ موافق - یادداشت‌هایی کوتاه به یاد ناصر فرهنگ فر
۱۶۱	 تصاویر

این نخستین تبک استاد ناصر فرهنگ‌فر است که در ۱۳۴۳ عمویش برایش تهیه می‌کند. این تبک برای یکی از مطرب‌های تهران بوده و نزدیک ۱۱۰ سال قدمت دارد و اکنون متعلق به مهندس سعید میرحسینی می‌باشد.

شاعر قتبک

پیش‌گفتار

جهان‌نور است	جهان‌شور است
جهان‌گهواره و گور است	جهان‌آوازِ ماهور است

استاد ناصر فرهنگفر

پس از بیست و چهار سال از درگذشت پدر، این فرصت پدید آمد تا گزیده‌ی اشعار ایشان شامل جذبات، طنزیات و هزلیات منتشر شود.

هر چه شعر در دفتر شعر پدر بود را بررسی کردم، حتی در کاغذهایی غزل‌های ناتمام و ابیاتی از پدر را یافتم. تصمیم گرفتیم اشعار در دو بخش جدی و طنز انتشار یابد.

بیشتر اشعار جدی پدر در کتاب موجود است ولی در اشعار طنز و هزل برخی اشعار را که پدرم برای دوستان و هنرمندان سروده بودند، حذف کردیم. چون بیشتر آن اشعار، تک‌بیت و دو بیت بودند و برای دوستان خوانده و دو طرف خندیده بودند که بیشترشان فی‌البداهه سروده شده بودند.

شاید در گفت‌وگو و مصاحبه بتوان به‌عنوان خاطره از آن‌ها یاد کرد ولی برای انتشار در کتاب گزیده‌ی اشعار، آن‌ها را مناسب انتشار ندیدم.

در انتشار این کتاب بسیاری سروران و دوستان گرامی من را یاری کردند که
باید از آن‌ها بسیار سپاس‌گزاری کنم.

از جناب استاد جوادی‌پور، دکتر فرزامی‌راد، میرعلیرضا میرعلینقی،
محمدرضا گلچین‌زند، علیرضا بزرگ‌قلاتی، میثم فرجی، مدیریت و عوامل
انتشارات نشر گویا بی‌نهایت سپاس‌گزارم.

بامهر و ستایش

آرش فرهنگ‌فر - بهار ۱۴۰۰

سال شمار زندگی استاد ناصر فرهنگ فر

سال شمار زندگی استاد ناصر فرهنگ فر

۱۳۲۶/۸/۴

تولد، روز یکشنبه؛ شهر ری، خانه‌ی پدرش کوچه‌ی جهان بالاتر از سه‌راه ورامین؛ از خاندانی رازی، تهرانی. جد مادری او میرزا مهدی خوشنویس، از خوشنویسان نسخ‌نویس و کاتبان قرآن و معلم دختران ناصرالدین‌شاه و مظفرالدین‌شاه قاجار. مادر: فاطمه (۱۳۰۱-۱۳۹۲)، پدر: حسینعلی. (۱۲۹۸-۱۳۶۵)

۱۳۳۳-۱۳۳۶

اولین آشنایی با تنبک و تنبک‌نوازی (هفت‌سالگی). آغاز تحصیلات دبستانی. هم‌نسلان او در محله‌ی دوره‌ی کودکی اش: علی رهبری، داوود گنجه‌ای و جمال جهان‌شاد هستند. اولین درس‌های تنبک‌نوازی را نزد عمویش «حسن محمد» ملقب به حسن خوشرو (از مغنیان تهران قدیم) می‌گیرد و در ده‌سالگی همراه ویلن علی رهبری در جشن‌های مدارس، برنامه‌هایی را اجرا می‌کند و در دوازده‌سالگی برنامه‌ی ویژه‌ی کودکان پرورشگاهی را به اجرا می‌گذارد.

۱۳۳۷-۱۳۴۱

آشنایی با موسیقی اصیل از طریق برنامه‌های «گل‌ها» در رادیو تهران. ادامه‌ی تحصیلات در مقطع متوسطه (دبیرستان پهلوی) در رشته‌ی ادبی.

۱۳۴۲-۱۳۴۵

اجرای برنامه در سال ۱۳۴۴ در حضور هادی هدایتی وزیر فرهنگ و هنر وقت. اولین درس ها نزد محمد ترکمان (نوازنده ی تنبک / از اقوام دور ناصر فرهنگ فر و از شاگردان امیر ناصر افتتاح) طی چند جلسه ی آموزشی نزد استاد حسین تهرانی؛ و استفاده از کلاس درس محمد اسماعیلی (به سفارش استاد تهرانی) برای فراگیری نت خوانی تنبک با سیستم سه خطی. ممارست ممتد در ورزش های زورخانه ای: (کشتی گیری) و مطالعه ی مداوم در شیوه های اجرای ضربی خوانی و نوازندگی ضرب زورخانه ای نزد مرشدان بزرگ آن روزگار (مرشد مرادی و مرشد کاوه) آموختن هنر خوشنویسی نزد استادان: سید حسن و سید حسین میرخانی، علی اکبر کاوه و غلامحسین امیرخانی.

۱۳۴۵-۱۳۴۶

اخذ دیپلم متوسط ادبی، اتمام خدمات سربازی در قریه ی «ری نه» (آب اسک دماوند)، آشنایی با کیومرث شهناز در سربازی و دیدار با استاد جلیل شهناز.

۱۳۴۷-۱۳۴۸

تأسیس مرکز حفظ و اشاعه ی موسیقی. استخدام در اداره ی برق تهران (مرکز مستقر در میدان ژاله- تهران) به سمت کارمند دفتری و خوشنویس مخصوص. تغییر نام خانوادگی از باغپور به فرهنگ فر. تدریس در آموزشگاه موسیقی آپادانانو (میدان ژاله).

۱۳۴۹-۱۳۵۱

ورود به مرکز حفظ و اشاعه ی موسیقی به راهنمایی داود گنجه ای، و معرفی به نورعلی برومند و داریوش صفوت؛ متعاقباً ورود به گروه موسیقی دانشکده ی هنرهای زیبا (دانشگاه تهران) برای ادامه ی تحصیل؛ و انتخاب «سه تار» به عنوان ساز دوم برای فراگیری ردیف ها. مطالعه ی طرز کار استادان قدیم از طریق مجالست با عبدالله دوامی، سعید هرمزی، یوسف فروتن، و شنود محققانه ی صفحه های سنگی عصر قاجار، تمرین و ممارست مدام برای دستیابی به شیوه های اجرایی تنبک نوازی قدیم، که منجر می شود به شکفتگی بیان شخصی و هنرمندانه ی او در تنبک نوازی و ضربی خوانی. هم نوازی

با هنرمندان مرکز حفظ و اشاعه: محمدرضا لطفی، مجید کیانی، رضا شفیعیان، داریوش طلایی و... به صورت خصوصی، و هم‌نوازی با اساتید بزرگ، تاجایی که روزی در مجلسی، استاد نورعلی برومند، مقام او را در تنبک چنین عنوان کرد: «شما در ضرب، معلم من هستی.» شرکت در برنامه‌ی تلویزیونی «هفت شهر عشق» (لطف‌الله مجد، اصغر بهاری، اکبر محسنی و رضا شفیعیان)، و اولین حضور در جشن هنر شیراز (۱۳۵۱) و اجرای ماهور: همراه با محمدرضا لطفی و حسین علیزاده (تار)، مارتامانی‌زاده (سنتور)، محمد مقدسی (کمانچه)، کمال سامع (نی)، سیاوش شجریان (آواز)، اجرای سه‌گانه با: جلال ذوالفنون و داریوش طلایی (تار)، مجید کیانی (سنتور)، داوود گنجه‌ای (کمانچه)، محمدعلی حدادیان (نی)، و سید نورالدین رضوی سروستانی (آواز).

۱۳۵۱

نخستین بار با گروه‌های مرکز حفظ و اشاعه‌ی موسیقی در ششمین جشن هنر شیراز شرکت کردند.

۱۳۵۱

کنسرت دونوازی سنتور و تنبک با دکتر داریوش صفوت در انیستیتو گوته.

۱۳۵۰

کنسرت دونوازی تنبک با دوست خود بهمن رجبی در انجمن ایران و امریکا.

۱۳۵۰

ازدواج با فهیمه هرنندی (متولد ۱۳۳۵ - تهران). استخدام رسمی در سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران.

۱۳۵۲/۳/۱۷

تولد نخستین فرزند و یگانه پسر: آرش.

۱۳۵۲/۱۲/۶

درگذشت استاد حسین تهرانی.

۱۳۵۲-۱۳۵۳

آشنایی با موریس بژار (کورتوگراف بزرگ فرانسوی): اجرای «باله گلستان» بروکسل (بلژیک) و تخت جمشید (شیر دژ)؛ با نوای آواز و ضرب زورخانه توسط ناصر فرهنگ‌فر. اجرای بیات اصفهان در حافظیه‌ی (شیراز) همراه با: حسین عزیززاده و داریوش طلایی (تار)، مارتا مانی‌زاده (سنتور)، محمد مقدسی و داوود گنج‌ای (کمانچه)، جلال ذوالفنون (سه‌تار)، محمدعلی حدادیان (نی)، و سید نورالدین رضوی سروسستانی (آواز). استعفای نورعلی برومند از مرکز حفظ و اشاعه موسیقی، خانه‌نشینی و تدریس به چند شاگرد منتخب.

۱۳۵۴

سفر به آمریکا به دعوت رابرت ویلسن از طریق سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران (به انتخاب رضا قطبی و شهرزاد افشار) همراه با همسر؛ و اقامت نود روزه در «گرینیچ ویلج»؛ اجرا در صحنه‌ی تئاتر: تنبک‌نوازی (تنبک معمولی و ضرب زورخانه)؛ «کاروان» (اثر محجوبی - رهی)، در نمایش به نام «ارزش انسان به دلار».

تأسیس گروه شیدا در گروه موسیقی دانشکده هنرهای زیبا (دانشگاه تهران) به سرپرستی محمدرضا لطفی؛ و هنرنمایی ناصر فرهنگ‌فر به عنوان نخستین هم‌نواز / تکنواز تنبک در آن. اجرای تصنیف الاساقیا (اثر شیدا) در برنامه‌ی گلچین هفته (به سرپرستی امیر هوشنگ ابته‌اج: هـ. الف. سایه) شرکت در برنامه‌های «گل‌های تازه» رادیو: شماره‌ی ۱۲۶ ماهور: (تار محمدرضا لطفی و صدای مرضیه. تصنیف «بمیرید بمیرید»)، شماره‌ی ۱۵۱: شوشتری (همراه نی حسن کسایی)، تار محمدرضا لطفی و آواز سیاوش شجریان؛ و برنامه‌ای در گلچین هفته به یاد استاد ابوالحسن صبا و برنامه‌های متعدد دیگر. درخشش فوق‌العاده در جشن هنر شیراز و اجرای برنامه‌ی «راست پنجگاه» (همراه تار محمدرضا لطفی) و حضور اساتید: جلال تاج اصفهانی، حسن کسایی، فرامرز پایور، جلیل شهناز، امیر ناصر افتتاح و سایر هنرمندان. دهم بهمن، اجرا در کارگاه نمایش (سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران) در باغ فردوس: همراه تار محمدرضا لطفی و سنتور مجید کیانی؛ در حضور استادان: نورعلی برومند و ابراهیم قنبری مهر. صدا بردار: مرتضی اردستانی.

۱۳۵۵

درگذشت تعدادی از استادان و هنرمندان مطرح در موسیقی اصیل ایرانی: نورعلی برومند، سعید هرمزی، سلیمان امیرقاسمی و رضا ورزنده. اجرا در برنامه‌ی «گلچین هفته» به یاد نورعلی برومند، همراه با محمدرضا لطفی و سیاوش شجریان. اجرای برنامه‌ای در دستگاه شور همراه با صدای پریسا؛ و نخستین همکاری‌ها با پرویز مشکاتیان. کنسرت با گروه شیدا به خوانندگی محمدرضا شجریان به یاد استاد نورعلی برومند در مدرسه‌ی رازی.

۱۳۵۶

تأسیس گروه عارف، به سرپرستی حسین علیزاده و همکاری پرویز مشکاتیان؛ و تکنوازی / همناوایی با آن‌ها: کنسرت «ماهور» با گروه همناوایان مرکز حفظ و اشاعه در باغ فردوس شمیران، با صدای پریسا. اجرای آثار استاد علی اکبر شهنازی (تار داریوش طلایی و تنبک ناصر فرهنگ‌فر)؛ و اجرای «ضربی ترک»، همراه با تار محمدرضا لطفی - حسین عمومی اثر استاد ابوالحسن صبا در نودودومین برنامه‌ی گلچین هفته. آخرین بار شرکت در جشن هنر شیراز. برنامه‌ی آشنایی با موسیقی ایران در تلویزیون ملی و دونوازی با محمدرضا لطفی.

۱۳۵۷

وقوع انقلاب در شهرهای بزرگ ایران و سقوط نظام سلطنتی. اجرای برنامه در «گلچین هفته» به یاد استاد یوسف فروتن. شرکت در حرکت استعفای دسته جمعی گروه شیدا از کار در سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران در اعتراض به کشتار مردم در فاجعه جمعه‌ی سیاه (۱۷ شهریور ۱۳۵۷: میدان ژاله - تهران). مرگ یوسف فروتن و لطف‌الله مجد، از هم‌پاشیدگی سازمان اداری و آرشیو مرکز حفظ و اشاعه‌ی موسیقی ایرانی.

۱۳۵۸

تولد دومین فرزند، روشنگر یگانه دختر. تعطیلی تمام مراکز دولتی و خصوصی، در ارتباط با آموزش، اشاعه و اجرای موسیقی. جریان «پاکسازی» در وزارت فرهنگ و هنر (فرهنگ و ارشاد بعدی) و رادیو تلویزیون (صدا و سیمای بعدی)، و آغاز

حرکت مهاجرت دسته جمعی هنرمندان به خارج از کشور. ایجاد حریق بزرگ در «جامعه‌ی باربد» (تأسیس در ۱۳۱۵، به سرپرستی اسماعیل مهرتاش) در خیابان لاله‌زار. مرگ تنی چند از هنرمندان قدیمی: عبدالله دادور (قوام السلطان)، سید جواد بدیعزاده، علی نقی وزیری. ادامه‌ی فعالیت کانون فرهنگی و هنری چاووش و اصرار بر ادامه‌ی برگزاری کنسرت‌های موسیقی اصیل ایرانی در دانشگاه‌ها. تعطیلی چندساله در دانشگاه‌ها با عنوان «انقلاب فرهنگی». همناواری در تنها دو اثر: همراهشو عزیز (موسیقی و کلام: پرویز مشکاتیان). ایران خورشیدی تابان دارد (موسیقی: حسین علیزاده، کلام: سیاوش کسرایی)؛ و تجلی هنر درخشان نوازندگی تنبک در قطعه‌ی «پیروزی» (با اجرای دو خط Line تنبک‌نوازی، در میزان نمای ده هشتم)، و باز نوازی قطعه‌ی «در قفس» اثر استاد ابوالحسن صبا (با گروه عارف)؛ یکی از پرسرعت‌ترین قطعات کلاسیک موسیقی اصیل ایرانی.

۱۳۵۹-۱۳۶۱

انتقال به «کانون هنر و ادبیات» (ذیل سازمان اداری صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران) و تدریس خوشنویسی در آن. مرگ تاج اصفهانی، اسماعیل مهرتاش و عبدالله دوامی. برگزاری کنسرت «بر آستان جانان» در سفارت ایتالیا-تهران (همراه پرویز مشکاتیان و محمدرضا شجریان). ضبط آلبوم «بیداد».

۱۳۶۲

ادامه‌ی فعالیت خوشنویسی در واحد تولید صدا و سیما، و نگارش تیتراژ فیلم‌ها، سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی. برگزاری کنسرت‌های خصوصی در محل کانون چاووش. کنسرت در مدرسه‌ی ژاپنی‌های مقیم تهران نشر در آلبوم «خلوت گزیده» و کنسرتی به کوشش پروفسور یوشی فوساسکی (موزیکولوگ نامدار ژاپنی) در همان مدرسه (اسفند): و شدت گرفتن بیماری افسردگی؛ بستری و مراقبت در بیمارستان میمنت (تهران).

۱۳۶۳

مرگ استاد علی اکبر شهنازی. حسین علیزاده به آلمان غربی مهاجرت می‌کند. فشار مجدد دولت برای هر چه مسکوت‌تر گذاشتن فعالیت‌های موسیقی. ناصر

فرهنگ‌فر، با اصرار از مرکز گرافیک صدا و سیما استعفا می‌دهد و به ساختمان متروکه‌ی مرکز حفظ و اشاعه‌ی موسیقی در کوچه خبیر، خیابان استاد نجات‌اللهی (ویلاي سابق)، انتقال می‌یابد. هیچ‌گونه فعالیت‌ی در مرکز وجود ندارد و صدای موسیقی، شنیده نمی‌شود. فرهنگ‌فر، ده سال در بقایای مرکز حفظ و اشاعه، عمر می‌گذراند، بی‌هیچ فعالیت‌ی، فقط گاه نوازندگی با همکاران قدیم و راهنمایی جوان‌های مشتاق، چهارم تیر ماه، همراه با محمدرضا لطفی و بار دیگر همراه مجید کیانی، در منزل دوستان مشترک‌شان: اصغر نارونی و «ابوبوچی» (ژاپنی) برنامه‌هایی را ضبط می‌کنند که بعدها با نام‌های «بسته نگار» و «پرواز عشق» منتشر می‌شود. نهادهای اداری مربوط به موسیقی، هنوز با پسوند عنوان «... سرود و آهنگ‌های انقلابی»، «کنترل» اوضاع موسیقی کشور را در دست دارند. فرهنگ‌فر در اردیبهشت ماه همین سال در منزل نارونی، برنامه‌هایی را همراه با استادان و هنرمندان: حسن کسایی، جلیل شهنواز و محمدرضا شجریان در ابوعطا، دشتی، افشاری و شور-ابوعطا و بیات زند ضبط می‌کنند. امیر هوشنگ ابته‌اج، مدیر سابق واحد موسیقی سازمان رادیو تلویزیون عصر پهلوی و سراینده‌ی کلام سرود «ایران ای سرای امید» به زندان می‌افتد و حدود سه ماه را در آنجا می‌گذرانند. جواد کنارچی تبریزی، معروف به جواد آذر (۱۳۷۸-۱۳۱۰)، شاعر قصیده‌سرا سراینده کلام چند سرود انقلابی نیز به همین سرنوشت گرفتار می‌شود.

۱۳۶۴

محمدرضا لطفی از ایران به ایتالیا مهاجرت می‌کند و کانون فرهنگی هنری چاووش به محاق تعطیلی می‌افتد. آلبوم «بیداد» با همکاری محمد زهرایی (۱۳۹۲-۱۳۲۸)؛ ناشر و تهیه‌کننده، در تهران منتشر می‌شود. صدای تنبک فرهنگ‌فر در آلبوم «مهرورزان» (موسیقی و تنظیم: محمدعلی کیانی‌نژاد، و اولین حضور جدی صدای علیرضا افتخاری) به گوش می‌رسد. درگذشت غلامحسین بنان.

۱۳۶۵

با ادامه‌ی شرایط نامساعد برای جامعه‌ای هنری و قطع فعالیت‌ها، بحران افسردگی ناصر فرهنگ‌فر به اوج می‌رسد و برای مدت یک هفته در بیمارستان مهرگان تهران

بستری می‌شود. انزوای او از اجتماع، بعد از ترخیص از بیمارستان، شدت می‌گیرد ولی به همکاری با برخی هنرمندان برگزیده ادامه می‌دهد؛ اقدام برای مهاجرت به اروپا؛ (به اصرار خانواده)، آغاز نشده، ناکام می‌ماند. محمدرضا لطفی به امریکا مهاجرت کرد.

۱۳۶۶

بازگشت داریوش طالبی از تحصیل هشت‌ساله در فرانسه به تهران و همکاری فرهنگ‌فر با او (همراه با محمدعلی کیانی‌نژاد) در منزل جواد آذر، و ضبط برنامه‌هایی حاوی همنوازی و تک‌نوازی (بداهه) به یاد هنرمندان در گذشته: غلامحسین بیگ‌جه‌خانی و محمود محمودی خوانساری. حسین علیزاده از آلمان برمی‌گردد و با تشکیل گروه، از ناصر فرهنگ‌فر دعوت به کار می‌کند. درگذشت امیرناصر افتتاح.

۱۳۶۷

بازگشایی گروه موسیقی دانشکده هنرهای زیبا (دانشگاه تهران) با سخت‌گیری‌ها و محدود کردن هر چه بیشتر فعالیت‌ها. آخرین کنسرت ناصر فرهنگ‌فر در وطن: به مدت چهار شب همراه با کمانچه استاد علی اصغر بهاری؛ در تالار اندیشه‌ی شهر اصفهان؛ و آخرین ضبط رسمی او همراه با تار استاد جلیل شهناز، که بعدها با عنوان «دفتر تار» منتشر شد.

۱۳۶۸

با شدت گرفتن بیماری کم‌کاری غده‌ی تیروئید و سوء‌مصرف قرص لیتیوم کربنات، در بیمارستان مهر بستری می‌شود و به‌تدریج، انگشتان سوم و چهارم دست چپ او از کار می‌افتند و لطمه‌ای شدید به توانایی‌های هنر تنبک‌نوازی او وارد می‌آید. دیگر عوامل دست به دست می‌دهند و حال روانی - جسمانی او را بحرانی‌تر می‌کنند. حسین قوامی (فاخته) دنیا را وداع می‌کند.

۱۳۶۹

به اصرار برخی از «دوستان»، فرهنگ‌فر همراه همسرش برای کنسرتی به میلان

ورم (ایتالیا) می‌رود. یاران هنرمندش: محمدعلی کیانی‌نژاد و حمید متبسم او را در این برنامه همراهی می‌کنند. اولین مراسم «تجلیل» از هنرمندان بزرگ در تالار وحدت برگزار می‌شود و از هیچ تنبک‌نوازی، نامی برده نمی‌شود.

۱۳۷۲-۱۳۷۰

برای چندمین بار در بیمارستان جم بستری می‌شود. دوباره موقعیت‌هایی برای سفر و کنسرت در آلمان و دانمارک پیش می‌آید. محمدرضا لطفی موفق نمی‌شود که برای اجرا به یار دیرین بپیوندد و به‌ناچار مجید درخشانی به جای او، همراه تنبک فرهنگ‌فر، تارنوازی می‌کند. فرزند و شاگردش، آرش، با چند اجرای خصوصی همراه با هنرمندان و استادان، به‌تدریج شناخته می‌شود. همراه با پرویز مشکاتیان، در فستیوال «مولانا» آخرین کنسرت‌هایش را برگزار می‌کند.

۱۳۷۵-۱۳۷۳

عضویت در هیئت داوران بخش رقابتی جشنواره‌ی موسیقی فجر در سه دوره همراه با دکتر محمدتقی مسعودیه، محمدرضا درویشی، داریوش پیرنیاکان، مجید کیانی، محمدعلی حدادیان، رضوی سروستانی، داوود گنجه‌ای و... یک هفته در بیمارستان ساسان، به علت بحران حال عمومی، فشار خون و... بستری می‌شود. گرایش به شاعری و خوشنویسی در او شدت می‌گیرد. استاد علی اصغر بهاری دنیا را وداع می‌گوید و مرگ او، لطمه‌ی روحی تازه‌ای به فرهنگ‌فر وارد می‌کند.

پنج‌شنبه ۱۳۷۶/۵/۲۳

مرگ در آخرین منزل مسکونی: تهران، مجتمع سینای (صدا و سیما). علت، ایست قلبی اعلام می‌شود. رسانه‌ها از او تجلیل می‌کنند و دو روز بعد (۲۵ مرداد) تشییع از تالار وحدت، آغاز و پیکرش در قطعه‌ی هنرمندان (واقع در بهشت زهرا) دفن می‌شود. دوشنبه ۲۷ مرداد، مجلس یادبود در مسجد حجت بن الحسن العسکری (خیابان سهروردی تهران) با حضور جمعیت عظیمی از هنرمندان و هنردوستان برگزار می‌شود (پنج‌شنبه ۳۰ مرداد، مراسم شب هفت در محل برگزار و شنبه اول

شهریور، در تالار وحدت، مجلس بزرگداشت او با حضور مردم، هنرمندان و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (دکتر سید عطاالله مهاجرانی) برپا می‌شود و سخنرانی شخص وزیر، با این ابیات منسوب به خواجه حافظ شیرازی، آغاز می‌شود:

من آن دم که گردم ز مستی هلاک به آیین مستان بریدم به خاک
به تابوتی از چوبِ تاکم کنید به راه خرابات خاکم کنید
مریزید بر گور من جز شراب میارید در ماتمم جز رباب
ولیکن به شرطی که در مرگ من ننالد به جز مطرب و چنگ زن

۱۳۸۱-۱۳۸۰

کتاب «میزان الاعظم»: مجموعه‌ی نت‌های قطعات روایت شده از ناصر فرهنگ‌فر، به کوشش آرش فرهنگ‌فر و حسین مهرانی منتشر می‌شود.
داریوش زرگری (۱۳۸۱-۱۳۳۷) شاگرد وفادار او، به مرگی جوان از دنیا می‌رود.

۱۳۹۹-۱۳۸۲ (۵/۸/۱۳۸۶)

طی ده سال، تنها یک مجلس بزرگداشت به یاد استاد ناصر فرهنگ‌فر در تاریخ ۱۳۸۶/۸/۵، (توسط انجمن موسیقی ایران) برگزار می‌شود! نسل دیگری از هنرجویان جوان تر تنبک‌نوازی به میدان آمده‌اند و تازه با نام و آثار او آشنا می‌شوند. از هنرمندان هم‌نسل او، چندان در آنجا دیده نمی‌شوند. حضور دو تن از نامداران فوتبال ایران: شادروان ناصر حجازی و آقای اصغر حاجی‌لو (ملی‌پوشان تیم تاج سابق و استقلال فعلی) در آن جمع، قابل توجه است! قطعاتی مشکل در (میزان‌های) لنگ به یاد ناصر فرهنگ‌فر اجرا می‌شود، همراه با گروه آبیذر (به سرپرستی بهرام ساعد)؛ «گروه تنبک فرهنگ‌فر» (به سرپرستی آرش؛ فرزندش) و با اجرای قطعات: میزان نماهای هفت‌چهارم و ده‌هشتم و دونوازی و ضربی‌خوانی همراه با سه‌تار مسعود شعاری. انتشار سی. دی «شاعر تنبک» (به همت کیهان کلهر در آوای دوست). یگانه آلبوم منتشر شده در سال ۱۳۸۴، از هنر تنبک و آواز ناصر فرهنگ‌فر. در این ده سال سکوت، بسیاری از دوستان و همکاران سال‌های اوج او، به او پیوستند: رضوی سروستانی، محمدعلی حدادیان، علی تجویدی، پرویز

یا حقی، پرویز مشکاتیان، جلال ذوالفنون، حسن کسایی، جلیل شهناز، محمدرضا لطفی، محمدرضا شجریان و...

برگزاری نکوداشت استاد ناصر فرهنگ‌فر به همت مؤسسه‌ی راد نواندیش روز شنبه ۱۳۹۵/۹/۲۰ در تالار وحدت که در آن برنامه بهداد بابایی و آرش فرهنگ‌فر دونوازی سه‌تار و تنبک؛ میلاد کیایی و پیمان ناصح‌پور دونوازی سنتور و تنبک؛ اکبر شکارچی کمانچه و آواز؛ شهرام میرجلالی و آرش فرهنگ‌فر به بداهه‌نوازی پرداختند. یادمان استاد ناصر فرهنگ‌فر پنج‌شنبه ۱۳۹۸/۸/۹ در فرهنگ‌سرای ارسباران به همت سازمان فرهنگی-هنری سازمان شهرداری برگزار شد و گروه تنبک فرهنگ‌فر به سرپرستی آرش فرهنگ‌فر میزان نماهای پنج‌چهارم و ده‌هشتم را اجرا کرده‌اند. محمد موحدنیا و آرش فرهنگ‌فر دو قطعه از ساخته‌های استاد پرویز مشکاتیان اجرا کردند. آرش فرهنگ‌فر به تکنوازی تنبک و ضربی خوانی پرداخت و با سیاهوش برهانی به بداهه‌نوازی در شور-ابوعطا پرداختند و در پایان تصنیف «پیر می فروش» ساخته‌ی استاد ناصر فرهنگ‌فر را با صدای آرش فرهنگ‌فر اجرا می‌نمایند.

* مجموعه‌ی حاضر، به همت و پامردی آرش فرهنگ‌فر و با همکاری میرعلیرضا میرعلی‌نقی، آماده‌ی انتشار می‌شود. سایر آثار استاد نیز با پیگیری فرزندش در دست تدوین و نشر است.